ТАМАШАЧЫ СӨЗҮ

“БҮТҮН АЗӘРБАЈЧАН ӘСКӘР ОЛМАЛЫ”

Кәнчләр арасында вәтәнпәрвәрлик тәрбијәси күнүмүзүн ән актуал проблемләриндәндир. Јенично јаранан, формалашан Азәрбајчан ордусуна мә'нәви гүввә вермәк, онун дөјүш руһуну галдырмаг бу күн Азәрбајчан әдәбијјатынын, инчәсәнәтинин ән башлыча мөвзуларындан бири олмалыдыр.

Шаир Рафиг Јусифоғлунун ше'рләри әсасында һазырланмыш "Бүтүн Азәрбајчан әскәр олмалы" адлы телевизија тамашасы елә бу мәгсәдә хидмәт едирди.

Тамашанын гурулушчу режиссору Әләкбәр Казымовски мүәллиф гајәсинин ачылмасы үчүн мүхтәлиф бәдии васитәләрдән, дөјүш сәһнәләриндән бачарыгла истифадә етмишдир.

Мави екранда јаныб күлә дөнән, түстүсү көјләрә бүләнд олан кәндләримизә бахыб мә'нәви сарсынтылар кечирән, Үзејир Һачыбәјовун, Бүлбүлүн, Натәванын "гачгын һејкәлләр"и илә дахили сәслә сөһбәт едән гәһрәманын әризә јазыб көнүллү әскәрлијә кетмәси үчүн тамашада лазыми психоложи зәмин һазырланмышдыр.

Кәнч дөјүшчүнүн ордуја јола салынмасы сәһнәси дә инандырычы алынмышдыр. Севкилисиндән ајрылан гәһрәманын вида сөзләри тәбии сәсләнир:

Сил көзүндән о јашлары, нәдир
гүссә-гәм,
Нијә мәним үрәјими ода салырсан?
Мән вәтәни горумагчын әскәр
кедирәм,
Сән ешгими горумагчын әскәр
галырсан.

Бундан сонра тамашачы әсәрин гәһрәманыны казармада мәктуб јазан, дөјүш техникасыны өјрәнән, тонгал башында досттлары илә сөһбәт едән вә саир бу кими вәзијјәтләрдә көрүр. Анасынын дилиндән дејилән сөзләр дә әскәрин үрәјиндәки интигам һиссини аловландырыр:

Иштаһы бөјүкдү гоча гурдларын,
Мүгәддәс торпагдан олмаз пај, оғул!
Биздән ајры дүшән гәриб јурдларын
Көзләри јол чәкир, оғул, ај оғул!

Гәһрәманын сөһбәтләриндә, дахили дүшүнчәләриндә, мәктубларында јурд һәсрә'ти, вәтән севкиси, дүшмәнә нифрәт, вәтәнә мәһәббәт мотивләри күчлүдүр.

Әсәрин гәһрәманлары лаконик, образлы, сәмими мисраларла бир-бири илә сөһбәт едир, дүшүнчәләрә далыр, үрәкләринин дахили сәсини ешидирләр.

Гурулушчу оператор Ајдын Мансуров гәһрәманын һәрәкәтләриндәки, сөһбәтләриндәки, үзләринин ифадәсиндәки ән характерик анлары мәһарәтлә лентә ала билдијиндән тамашачы санки һадисәләрин иштиракчысына, чанлы шаһидинә чеврилир.

Актјорлардан Шөвги Һүсејновун, Мәләкә Мәммәдованын, Күләр Нәбијеванын, Рафиг Ибраһимовун вә башгаларынын јаратдыглары образлар өз тәбиилији, колорити илә диггәти чәлб едир.

Тамашанын сон сәһнәләриндә әскәрләр вә дикәр иштиракчылар: ана вә гыз мүгәддәс анд јеримиз олан Шәһидләр хијабаныны зијарәт едирләр. Елә бил ки, јер алтындан вәтән уғрунда гәһрәманлыгла һәлак олан оғулларымызын сәси кәлир. Онлар әскәрләримизи мүбариз, мәрд олмаға, Бабәкләрин, Короғлуларын, Нәбиләрин нәвәләри олдугларыны унутмамаға, азғын дүшмәнләрдән интигам алмаға, торпагларымызы кери гајтармаға сәсләјирләр:

Синәмиздән ахан о гызыл ганы
Биз һавајы јерә итирмәмишик;
Әскәр мәзарлары тутуб дүнјаны,
Биз һәлә дөјүшү битирмәмишик.

Икид өз елини кәрәк јарыда,
Бу торпаг бизмчүн сәнкәрдир елә.
Бил ки, әскәрләрин мәзарлары да
Бу дүнја дурдугча әскәрдир елә.

"Бүтүн Азәрбајчан әскәр олмалы" тамашасы кәнчләримизин вәтәнпәрвәрлик руһунда тәрбијәләнмәсинә көмәк костәрә билән уғурлу тамаша кими мәнә хош кәлди вә бу тәәссүратымы бөлүшмәк истәдим.

Севил БАЈРАМОВА
Бакы

ЛЕЈЛА УШАНГОВНА ЕРАДЗЕ

Азәрбајчан вә гардаш Күрчүстан мәдәнијјәтинә ағыр итки үз вермишдир. Азәрбајчанын әмәкдар мәдәнијјәт хадими, филолокија елмләри доктору, Күрчүстан-Азәрбајчан достлуг вә әмәкдашлыг чәмијјәтинин витсе-президенти, Күрчүстан Республикасынын Азәрбајчан Республикасындакы сәфирлијинин биринчи катиби Лејла Ушанговна Ерадзе 1998-чи ил јанварын 30-да вәфат етмишдир.

Лејла ханым Ерадзе 1930-чу илдә Тбилисидә гуллугчу аиләсиндә анадан олмушдур. О, 1948-чи илдә Тбилисидә 19 нөмрәли гызлар мәктәбини битирдикдән сонра Тбилиси Дөвләт Университетинин шәргшүнаслыг факүлтәсинә дахил олмуш, түрк дили вә әдәбијјаты ихтисасы үзрә тәһсил алмышдыр. Университетдә тәһсилини баша вурдугдан сонра о, "Дила" журналында әмәк фәалијјәтинә башламыш вә орада 20 илә јахын чалышмышдыр.

Л.У.Ерадзе 1965-чи илдә Шота Руставели адына Күрчү Әдәбијјаты Институтунун аспирантурасына дахил олмушдур. О, 1971-чи илдә намизәдлик, 1990-чы илдә исә докторлуг диссертасијаларыны мүдафиә етмишдир. Һәр ики диссертасијанын мөвзусу Азәрбајчан-күрчү әдәби әлагәләри мәсәләләри олмушдур.

1982-чи илдә Л.У.Ерадзе Күрчүстан Телерадио Ширкәти Баш Редаксијасынын редактор мүавини тә'јин олунмуш, Азәрбајчан, күрчү вә јунан дилләриндә телерадио верилишләринә рәһбәрлик етмишдир. О, ејни заманда "Матсне" журналынын әдәби шәрһчиси олмушдур.

Лејла ханым Ерадзе 1995-чи илдән Күрчүстан Республикасынын Азәрбајчан Республикасындакы сәфирлијиндә биринчи катиб ишләмиш, Күрчүстанын Азәрбајчанла мәдәни вә елми әлагәләри мәсәләләри илә мәшғул олмушдур.

Лејла ханым Ерадзе Азәрбајчан поезијасы вә нәсринин нүмунәләриндән тәрчүмәләри әһатә едән 30-а јахын китаб чап етдирмишдир. Онун елми әсәрләри вә ше'рләр мәчмуәси охучулар арасында кениш танынмышдыр.

Азәрбајчан халгынын бөјүк досту Лејла ханым Ерадзе Күрчүстанын Азәрбајчанла елми, мәдәни вә әдәби әлагәләринин инкишафы јолунда бүтүн билик вә бачарығыны сәрф етмишдир. Азәрбајчан-Күрчүстан әлагәләринин инкишафы вә мөһкәмләндирилмәси ишиндә онун бөјүк хидмәтләри олмушдур.

Лејла ханым Ерадзенин фәалијјәти һәр ики республикада јүксәк гијмәтләндирилмишдир. О, Азәрбајчан Республикасынын әмәкдар мәдәнијјәт хадими адыны алмыш, Күрчүстанын әдәбијјат үзрә И.Мачабели адына Дөвләт мүкафатына лајиг көрүлмүшдүр.

Бөјүк алим, көзәл инсан вә сәмими дост Лејла ханым Ерадзенин әзиз хатирәси халгымызын гәлбиндә һәмишә јашајачагдыр.

Азәрбајчан Республикасынын Мәдәнијјәт Назирлији,
Азәрбајчан Елмләр Академијасы,
Азәрбајчан Јазычылар Бирлији

“ӨЛДҮ” СӨЗҮНҮ ДИЛИМДӘ ЈОХ, ҮРӘЈИМДӘ ИШЛӘДИРДИМ

Бир инсан кими пәрәстиш етдијим, ше'рләрини дилимизә чевирдијим, арабир дә зәнкләшиб әһвал тутдуғум Лејла ханымын өлүм хәбәрини јанварын 31-дә ешитдим. Бир күн сонра. Бакыдакы Күрчүстан сәфирлијинә телеграм вуруб башсағлығы вердим. Лејланын әри көзәл инсан вә јазычы Димитри Гулусашвили дә бир нечә ај бундан габаг Тибилисидә рәһмәтә кетмишди. Евләриндә һеч ким галмырды. Лејла ханымын гызынын үнваныны исә билмирдим.

Бакыда Күрчүстан сәфирлији тәшкил олунанда онлар икиси дә бурада ишләмәјә кәлмишдиләр. Лејла ханым сәфирлијин биринчи катибијди. Димитри мәтбуат хидмәтинин рәһбәри вәзифәсини апарырды.

Тале икисини дә достларына чох көрдү.

Лејла Ерадзе өмрүнүн ән гајнар, ән мә'налы илләрини Күрчүстан-Азәрбајчан әдәби-елми-мәдәни әлагәләринә һәср етмишди. Һәр ики халгын гәдим тарихини, бу күнүнү көзәл билир, дилимизи, адәт-ән'әнәмизи үрәкдән севирди. Бөјүк тәбиәт саһибијди, инсанпәрвәр иди, Гафгазын тәәссүбкешијди. Јазычы вә шаирләримизин чохлу китабларыны күрчү дилинә чевирмишди. Мәним дә "Сечилмиш әсәрләр"имин күрчүчәјә тәрчүмәси онун илһамлы гәләминдән чыхмышды. "Набат халанын чөрәји" повестими дә әрилә бирликдә тәрчүмә етмишди. Мәни севиндирмишди ки, әсәр бу ил чыхачаг, мәтбәәјә көндәрилиб. Мән дә ону "Помпејин Гафгаза јүрүшү" пјесимин тамашасына дә'вәт етмишдим. Николаз Бараташвилинин ше'рләрини дә онун хаһишилә дилимизә чевирмишдим.

Һејф Сәндән, Лејла ханым! Талејин көзү кор олсун, нә тамашаја баха билдин, нә китабын сигнал нүсхәсини көрдүн.

Биз, вахтилә "Әдәбијјат вә инчәсәнәт" гәзетинин редаксијасында ону көрмәјә адәт етмишдик. Һәр дәфә Тбилисидән Бакыја јолу дүшәндә, мәрһум шәһид рәфигәси Диларә ханым Әлијева илә редаксијаја баш чәкәр, әдәби әлагәләрә аид јени материаллар верәр, сүфрәләримизин гонағы оларды.

Кечән илин ахырларында биз онун анадан олдуғу күнү сәфирлијин бинасында, әринин өлүмүндән сонра тәк јашадығы евдә кечирдик. Фикирли көрүнүрдү. Астадан, бир аз да гәмли күрчү маһнысы охујурдулар. Разылыг едәјирди ки, Күрчүстан сәфирлији ону харичә көндәрир, мүаличәсијлә чидди мәшғул олур.

О, јашамаг истәјирди. Истәјирди бундан сонра да өзүнү ики мүстәгил республиканын мәдәни әлагәләринә һәср етсин. Лејла Ерадзе јашамалыјды. Ики гардаш халгын шаир бачысы кими јашамалыјды. Буна көрә дә мән бу кичик вида сөзүмү јазаркән, "өлдү" сөзүнү дилимдә јох, үрәјимдә ишләдирдим.

Нәриман ҺӘСӘНЗАДӘ

АЛЛАҺ РӘҺМӘТ ЕЛӘСИН

"Әдәбијјат гәзети"нин әмәкдашлары иш јолдашлары **Фаиг Сәфәрова,** әзизи
ВҮСАЛЫН
вәфатындан кәдәрләндикләрини билдирир вә дәрин һүзнлә башсағлығы верирләр.

РЕПЕРТУАР

АЗӘРБАЈЧАН ДӨВЛӘТ КӘНЧ ТАМАШАЧЫЛАР ТЕАТРЫ

6 феврал саат 18-дә
Илһам Миниатүр театры
Мүәллиф Р.Сәмәндәр, И.Намиг-Камал
"Јорғанына бахыб ајағыны узадан театр"
тел.: 93-65-78

АЗӘРБАЈЧАН ДӨВЛӘТ МИЛЛИ ДРАМ ТЕАТРЫ

7 феврал саат 18-дә
Елчин
Аһ, Парис...Парис...
Ики һиссәли комедија
тел.: 94-44-37, 94-48-40

АЗӘРБАЈЧАН ДӨВЛӘТ АКАДЕМИК ОПЕРА ВӘ БАЛЕТ ТЕАТРЫ

8 феврал
Нәзакәт Тејмурова вә Мәнсум Ибраһимовун иштиракы илә
"Ашыг Гәриб"
мүәллиф З.Һачыбәјов, Нијази
(3 һиссәли опера)
Башланыш саат 18-дә
тел.: 93-71-76, 93-31-88

БАКЫ ӘЈЛӘНЧӘ МӘРКӘЗИ

6 феврал, 11 феврал
Брилјант Дадашованын иштиракы илә консерт
Башланыш ахшам саат 20-дә
тел.: 98-87-34

БИЛДИРИШ

"Әдәби клуб" Јазычылар Бирлијиндә шаир Ағачәфәр Һәсәнли илә көрүш кечирир. Тәдбир февралын 10-у саат 15-дә башланачаг. Мараглананлар дә'вәт олунур.

Баш редактор: Ајаз ВӘФАЛЫ

РЕДАКСИЈА ҺЕЈ'ӘТИ: Агшин БАБАЈЕВ, Бәхтијар ВАҺАБЗАДӘ, Јашар ГАРАЈЕВ, Теһран ӘЛИШАНОҒЛУ *(баш редактор мүавини)*, Назим ИБРАҺИМОВ, Атабаба ИСМАЈЫЛОҒЛУ *(мәс'ул катиб)*, Фамил МЕҺДИ, Мәммәд АЛИМ, Камилә НЕ'МӘТ, Бәкир НӘБИЈЕВ, Камил Вәли НӘРИМАНОҒЛУ, Давуд НӘСИБ, Мәммәд ОРУЧ, Гәзәнфәр ПАШАЈЕВ, Рамиз РӨВШӘН, Сабир РҮСТӘМХАНЛЫ, САЛАМ, Иса ҺӘБИББӘЈЛИ, Әзизә ЧӘФӘРЗАДӘ, Низами ЧӘФӘРОВ

ТӘ'СИСЧИЛӘР: АЗӘРБАЈЧАН ЈАЗЫЧЫЛАР БИРЛИЈИ, "ӘДӘБИЈЈАТ ГӘЗЕТИ"НИН ЈАРАДЫЧЫ ӘМӘКДАШЛАРЫ.

Редаксијанын үнваны: Бакы-370146, Мәтбуат пр. 529-чу мәһәллә, "Азәрбајчан" нәшријјаты, 9-чу мәртәбә.
ТЕЛЕФОНЛАР: баш редактор 39-52-56, баш редактор мүавини 39-50-67, мәс'ул катиб 39-91-68, шө'бәләр: тәнгид-әдәбијјатшүнаслыг, нәср, поезија 38-03-17, публисистика 38-85-70, тәртибат: 39-91-68. Факс: 38-85-70

Редаксијаја көндәрилән әлјазмалар кери гајтарылмыр.
Һесабымыз: һ/һ 386139, Јасамал СИБ КОД 501822

РЕДАКСИЈА ШУРАСЫ: Јавуз АКПИНАР (Түркијә), Сејфәддин АЛТАЈЛЫ (Түркијә), Әбдүлләтиф БӘНДӘРОҒЛУ (Ираг), Еркин ВАҺИДОВ (Өзбәкистан), Шө'лә ВӘТӘНАБАДИ (АБШ), Нурәддин ГӘРӘВИ (Алманија), Илдәниз ГУРТУЛАН (Түркијә), Јусиф КӘДИКЛИ (Түркијә), Ирен МЕЛИКОФ (Франса), Тофиг МӘЛИКЛИ (Русија), Һүсејн Әли МӘҺФУЗ (Ираг), Ирфан НӘСРӘДДИНОҒЛУ (Түркијә), Һәмид НИТГИ (Инкилтәрә), Гуламрза Сәбри ТӘБРИЗИ (Инкилтәрә), Әта ТӘРЗИБАШЫ (Ираг), ФӘРЗАНӘ (Иран), Чавад ҺЕЈ'ӘТ (Иран), Әһмәд ШМИДЕ (Алманија)

ГИЈМӘТИ 800 МАНАТ.
Гәзет чүмә күнү чыхыр.

Гәзет "Азәрбајчан" нәшријјатында офсет үсулу илә чап олунур.
Шәһадәтнамә № 186

ИНДЕКС 66800
Сифариш 665
1748 нүсхә